



JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Sundheds- og Ældreudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 19. december 2016
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Sidsel Kathrine Møller
Sagsnr.: 2016-0032/37-0020
Dok.: 2150634

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 221 (Alm. del), som Folketingets Sundheds- og Ældreudvalget har stillet til justitsministeren den 29. november 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Thomas Tordal-Mortensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 221 (Alm. del) fra Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg:

”Vil ministeren redegøre for lovgrundlaget i forhold til at rejse tiltale mod personer med svær demens?”

Svar:

1. Efter straffelovens § 16, stk. 1, straffes personer, der på gerningstidspunktet var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, ikke. Tilsvarende gælder for personer, der var mentalt retarderede i højere grad. Det er dog en betingelse for straffriheden efter den nævnte bestemmelse, at personen på gerningstidspunktet var utilregnelig på grund af f.eks. sindssygdommen.

Endvidere straffes personer, der på gerningstidspunktet var mentalt retarderede i lettere grad, ikke, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf. Tilsvarende gælder personer, der befandt sig i en tilstand som ganske må ligestilles med mental retardering, jf. straffelovens § 16, stk. 2.

2. Det følger af straffelovens § 68, 1. pkt., at retten kan træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser, hvis en tiltalt frifindes for straf i medfør af § 16. Efter bestemmelsens 2. pkt. kan retten f.eks. bestemme, at den pågældende skal anbringes på en retspsykiatrisk afdeling, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller i hjem eller institution til særlig pleje eller forsorg, hvis mindre indgribende foranstaltninger som f.eks. tilsyn, behandling eller bestemmelser vedrørende opholdssted ikke findes tilstrækkelige.

Ved fastsættelsen af en foranstaltning skal der således foretages en proportionalitetsafvejning. De foranstaltninger, der kan fastsættes efter straffelovens § 68, varierer således i type og intensitet. Det er med andre ord en meget konkret vurdering, hvilken foranstaltning der mest formålstjenligt forebygger yderligere kriminalitet og under hensyn hertil indebærer den mindst nødvendige indgriben.

3. Efter straffelovens § 69 kan retten såfremt det findes formålstjenligt træffe bestemmelser om foranstaltninger, som nævnt i § 68, 2. pkt., hvis gerningsmanden ved den strafbare handling foretogelse befandt sig i en

tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke er af den i § 16 nævnte beskaffenhed.

4. Der er i § 2, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 302 af 2. marts 2016 om politidirektørernes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale fastsat mulighed for, at statsadvokaterne, medmindre særlige omstændigheder taler imod det, kan frafalde tiltale i sager om lovovertrædelser begået af personer, der er undergivet foranstaltninger i medfør af straffelovens §§ 68 og 69.

Hvorvidt der er grundlag for at frafalde tiltale i en sag, afhænger af en konkret vurdering baseret på en række forhold. I vurderingen vil det således bl.a. skulle indgå, hvilken lovovertrædelse det nye forhold vedrører, og hvor grov denne lovovertrædelse er. Hvis den nye lovovertrædelse er grovere, end den der udløste den igangværende foranstaltning, og eventuelt må forventes at udløse en mere indgribende foranstaltning, bør sagen ikke afgøres med et tiltalefrafald.

Er en person ikke undergivet foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69, finder de almindelige regler efter retsplejeloven anvendelse.

5. Hvis en svær dement person dømmes, og retten træffer bestemmelse om foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69, fuldbyrdes disse – afhængig af indholdet i foranstaltningen – af sygehusvæsenet, der drives af regionerne, eller af kommunerne.

Kommunernes pligt til at modtage personer, der bl.a. er dømt til anbringelse i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, fremgår af lov om social service og bekendtgørelsen om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter serviceloven, der begge henhører under børne- og socialministeren.